

ek

ROMANIA... TELEPOSTA... No. 224718... Telefon: Havonta 110...

Dr. Tamas... Budapest... Dr. T. I. s.

EUROPEAI HÍRLELT

Ara 5 lej... Szerda, 1936. január 8. 569. EV. XIX. EVF. TEBETH 13. 5 SZAM

A déli fronton Deszta rasz vezetésével megindult az abesszinek nagy offenzívája

Az angol-szász és az északi országok közvéleményében óriási a felháborodás a doloi svéd ambulancia bombázása miatt. Az angol vezérkar a háboru gyors befejezeset kívánja. Angol hivatalos jelentés szerint az olasz repülök januar 4-en egy angol-egyiptomi segeiyhelyet is bombáztak

ADDIS-ABEBA, január 7. Az abesszin fővárosból érkező hírek szerint Deszta rasz megkezdte régóta behirdetett offenzíváját az olasz csapatok ellen. A rasz csapatai három, egyenként huszezer emberből álló hadoszloppal nyomulnak előre. Graziani tábornok, a déli front parancsnoka, erős csapatokat küldött az előnyomuló abesszinek feltartóztatására. A Corain csatorna jobb partján az olasz és abesszin csapatok között véres összecsapások folytak. Olasz jelentés szerint ezen a ponton az olasz csapatok elfoglalták Areri falut, miután öt halottat és tizenöt sebesültet veszítettek, akik túlyomórészt benszüllöttek. Az abesszinek halottainak száma százötvenre rug. Az északi fronton járőrharcok folytak le Tembien környékén, valamint a Gabat és Gheva folyók torkolatánál. Az olaszok az abesszinek visszaverték, miáltal négy halottat és négy sebesültet veszítettek. Az abesszinek offenzíváját megelőzőleg, a múlt hét folyamán az olasz csapatok Wolkait és Makale között fejtek ki mérsékelt tevékenységet. A repülök számos bombát dobtak le, de az abesszinek jelentése szerint az áldozatok száma nem nagy, mert a vidék erdőkkel van borítva, ami alkalmas búvóhelyül szolgál. Az áldozatok nagyrésze asszonyok és gyermekek közül került ki. A Reuter jelentése szerint az olasz repülök és az előretolt osztagok folytatják felderítő akciójukat az egész front hosszában.

Az olaszok a négus elleni lázadásra lázítják az abesszin lakosságot

Addis-Abebaból érkező jelentések arról számolnak be, hogy az északi fronton az olasz repülök löpőrakétákat dobálnak le, amelyek szerint a négus bitorolja Menelik császár sróját. A röpiratok arra szólítják fel a lakosságot, hogy lázadjon fel Haile Selasszié ellen, akit Haile rasz, Gojjam tartomány főnökének meggyilkolásával is vádolnak. Egyidejű addisabebai jelentés szerint a legutóbbi napok eszései a Dessie felé vezető utakat járhatatlannokká tették. Emiatt a négusnak meg kellett szakítania az északi fronton tett látogatását.

Tegnap este egy 28 éves amerikai fiatalember érkezett az abesszin fővárosba, aki a külpolitikai tanácsadó szerepét fogja betölteni. Kijelenté egyelőre titokban tartják és még a nevét sem árulják el.

A Havas ügynökség Genfből keltezett jelentése arról számol be, hogy ha csak rendkívüli események nem tennék szükségessé, nem valószínű, hogy január 20-ika előtt akár a tizenhármass, akár a tizenötöttes népszövetségi bizottságokat összehívják. Bár az abesszinek kérték a tizenhármass bizottság összehívását annak érdekében, hogy az olaszok abesszini hadviselési módjára vizsgálására újabb vizsgáló-bizottságot küldjön ki — Genfben nem tartják valószínűnek, hogy a népszövetségi tanács ezt a kérést teljesítse, annál is inkább, mert a tizenhármass bizottságnak a kérés teljesítése amugysem áll hatáskörében és erre vonatkozólag csak a népszövetségi tanács hozhat döntést.

Óriási felháborodás a világ közvéleményében a doloi svéd ambulancia bombázása miatt

Az egész kulturvilág közvéleményében még mindig változatlanul nagy visszhangot kelt a doloi svéd ambulancia barbár módszerekkel való bombázása — olasz repülök által.

A bombázás feletti felháborodásnak legkétségtelenebb bizonyítéka a francia sajtó magatartása, amelynek pedig egy tekintélyes hányada lehetőleg minden alkalommal mérsékelt magatartást szokott tanúsítani az olaszokkal szemben. Most a francia sajtó orgánumainak túlyomó többsége lepezetlenül közli a doloi ambulancia bombázásának a világ közvéleményében kiváltott ellenszenves megnyilatkozásait. A francia sajtó kiemeli, hogy különösen angol-szász és az északi országok közeiben váltott ki mély felháborodást a bombázás, amelynek — a L'Oeuvre szerint — az lesz a következménye, hogy Genfben kedvezően fogják fogadni az abesszinek által megszóvegezett kéréseket.

A lap szerint még a francia kormány tagjai is, akik eddig pártolták Olaszországot, azon a véleményen vannak, hogy a helyzet súlyosbított Olaszország számára. Franciaországban számosan az szeretnék, ha az esős időszak vetne véget az abesszin háborúnak, de Edeon ehhez nem járulhat hozzá, mert az an-

gol vezérkar véleménye szerint minél hamarabb be kell szüntetni a háborusokadást. Az angol vezérkar szerint három ok is szól a háboru gyors befejezésének szükségessége mellett.

Először is nem volna kívánatos, hogy az afrikai négek túl nagy győzelmet arassanak a fehérek fölött. Másodszorban nem volna helyes, ha az olaszok katonai felkészültsége csökkenne és ezáltal az európai egyensúly megromolna. Harmadszorban szükségessé teszi a háboru gyors befejezését a Németországtól való általános félelem.

A Le Journal szerint a november 2-án kezdődött külpolitikai fejezet lezárta és nem lehet kétség aziránt, hogy Rómában is rájöttek arra, hogy Anglia részéről nem lehet újabb koncessziókat várn.

Egy másik cikkében a L'Oeuvre az európai külpolitikai helyzet szempontjából ana izálja az olasz-abesszin konfliktus állását és rámutat arra, hogy Olaszországot nem szabad megfosztani attól a szereptől, amit számára stressai konferencián kijelöltek. Mindenáron meg kell akadályozni Németország behatolását Ausztriába és lehetőlenné kell tenni, hogy Németország Közép-Európában hegemóniához jusson — fejezi be cikkét a lap, amelyet de Monzie szenátor írt alá.

„Semmisen menti a doloi svéd ambulancia bombázását“

A párizsi Figaro dr Lundström, a doloi svéd ambulancia volt orvosának tragikus halálával kapcsolatban ama nézetének ad kifejezést, hogy a doloi svéd ambulancia bombázását semmisen menti. A lap szerint nem lehet szembehelyezkedni az angol-szász közvélemény felháborodásával, mert az angol-szász világ közvéleménye olyan erős politikai tényező, amellyel minden esetben számolni kell.

A nemzetközi felháborodás kivédésére természetesen az olasz sajtó orgánumai kétségbeesett erőfeszítéseket tesznek. A Stefani-ügynökség azt igyekszik bizonyítani, hogy a doloi svéd ambulancia bombázása körül elterjedt hírek tele vannak túlzásokkal és elmentéses állításokkal. Az olasz sajtó Abessziniának igyekszik tulajdonítani a bombázás rémségeiről beszámoló híreket és azt állítja, hogy az abesszin hatóságok nem engedik meg az újságíróknak, hogy látogassanak egyenek az incidens színhelyén, mert attól tartanak, hogy az újságírók nem úgy fogják beállítani a dolgokat, ahogyan azok az abesszineknek kedveznének.

A doloi svéd ambulancia után egy angol-egyiptomi ambulanciát bombáztak az olaszok

Az olasz sajtó mentegetőzésének komolyságát és szovalihetőségét a minimummal is mélyebbre sülyeszti az angol külügyminiszterium által a tegnapi napon hivatalos formában kiadott közlemény, mely szerint január 4-én az olasz repülök Daggabur közelében egy angol-egyiptomi ambulanciát bombáztak.

Szerencsére a bombázás következtében egyetlen angol vagy egyiptomi sem sebesült meg. A hivatalos közlemény szerint az addisabebai brit delegáció egyik tagját elküldték a vizsgálattal megejtésére. Az angol-egyiptomi segeiyhely bombázása miatt, mint Kairóból jelentik, tegnap Alexandriában ocszellenes tüntetések voltak, amelyeket a rendőrség beavatkozása vetett véget.

Mussolini újabb békejavaslata

Párizsi jelentés szerint Laval ma, szerdán kihallgatáson fogadja Chambrun római francia nagykövetet, aki jelentést fog tenni a miniszterelnöknek Mussolini legújabb javaslatáról, melyek az afrikai viszály békés megoldására vonatkozó tárgyalások újrafelvetelét célozzák. A javaslatokkal kapcsolatban az Excelsior azt az értesülését közli, hogy sem London, sem Párizs nem kívánják magukra vállalni az új javaslatok esetleges letárgyalásából folyó felelősséget.

A Daily Telegraph szerint Franciaország erős hajórajt küldött ki a marokkói partok közelébe, amely hat hétig fog gyakorlatozni a Földközi tengernek ezen a részén. Egy másik hajórajt ma fut ki Brest kikötőjéből, de nem távozik messzire, úgy hogy három-négy nap alatt a Földközi tengeren lehet. Az Oran melletti Mers-el-Kebirnél építendő tengeri flottabázis munkálatainak siettetése szintén arra vall, hogy Franciaország komoly óvintézkedéseket akar tenni a földközitengeri esetleges meglepetések kivédésére.

Az olasz sajtó támadásai Roosevelt ellen

A fasiszta olasz sajtó idegességére és szinte patológikus tüneteket előruló nyugtalanságára mi sem jellemzőbb, mint az,

hogy valóságban az egész világ ellen indulatokról fűtött szemlélmoharcot kénytelen vívni. Így a Giornale d'Italia egy Gayda aláírásával szignált cikkében Roosevelt beszédével kapcsolatban intéz támadást az amerikai elnök ellen. A cikk megállapítja, hogy az amerikai elnök kijelentései az autokrata kormányokra vonatkozólag nyilván Olaszországra, Németországra és Japánra vonatkoztak, amelyeket a béke ellenségeinek neveznek. A cikkirő visszautasítja azt a vádat, hogy Olaszország a béke ellensége volna, mert az olasz fasiszma hosszu évek során át megőrizte a békét és segítette annak megmentésében akkor, amikor igen súlyos fellegek tornyosultak Európa ege felett. A cikkirő azzal az abszurd és nygihangu megállapítással fejezi be cikkét, hogy megengedhetetlen, hogy Roosevelt különbséget tegyen az olasz nemzet és a fasiszma között.

A Lavoro Fascista című lap Roosevelt beszédével kapcsolatban azt a fantasztikus megállapítást teszi, hogy Roosevelt a legkétségbevitott a diktatúrát elítélésére. Annak, aki az új amerikai munkatörvényt megalkotta, nincs jogosultsága másokat diktatúrával vádolni. Roosevelt beszéde nem fogja eltántorítani az olaszokat attól a missziótól, amelyre Kelet-Afrikában vállalkoztak.

VILÁG TUKRE

Az európai szellem válsága

Írta: Romain Rolland

Azt kérdezik tőlem, van-e európai szellem. Ha szabad így mondanom én már előre feleltem erre a kérdésre, legutóbbi könyvemben, a „Tizenöt évi harc“-ban. Az ilyen kérdések általában úgy kezelik Európát, mintha a világtól elszigetelt test volna. Ki kell jelentenem, hogy én nem követhetem ezt az utat és nem beszélhetek olyan szellemről, mely csak Európára szorítkozik. Nem állítom, hogy az európai szellem nem a legközelebbi foka az emberi fejlődésnek és hogy nem jelent haladást a nacionalizmussal szemben. De sokan már túlhaladtunk rajta és nem akarunk visszafordulni. Tisztán látjuk, hogy az európai szellem, az európuszta pillanatban, amikor különböző alakokban virágzik, tulajdonképpen csak álarcra egy új nacionalizmusnak, mely veszélyesebb az eddigiéknél, mert hatalmas erőket és rendkívül falánk érdekeket fog össze és fegyverez fel a világ többi része ellen. Ez az európuszta tehát önmagában hordja ellentétét. Már azzal a ténnyel, hogy jelentkezik, két vagy három vetélytárs-csoport megalakulását provokálja ki: megalakul Pán-Ázsia, Pán-Amerika és kétségkívül eljön majd Pán-Afrika is, amely e pillanatban már születendőben van. Ez a szellem álszent módon hivatkozik az európai közösségre és közben tíz nemzetet fegyverbe szőlít ellenségeink ellen, melyeket maguk tettek azzá.

Ehhez nem vagyok hajlandó csatlakozni. Életem tapasztalatai arra a felismerésre vezettek, hogy bizonyos szellemi vérmérsékletek minden országban azonosak. Minden gondolatforma elnemzetköziesedik: Európa, Ázsia és Amerika egymással szakadatlanul folyik a tudományos módszerek, rendszerek, a metafizikai és vallási doktrínák, valamint a gazdasági és társadalmi módszerek állandó kicserélődése. Az ember mindenütt egyforma, csak fokozati különbségek vannak, melyek a gazdasági és társadalmi viszonyokkal változnak. Így például Közép-Ázsia mongol és muzulmán világa, melyről valamikor azt hitték, hogy örökké mozdulatlan marad, most az aktiv szovjetpropaganda hatása alatt, melyreható gazdasági változások során, melyeket mérnökei, agronomusai és iparosai irányítanak, átalakult óriási kereskedelmi és ipari szervezetté. Minden mozgásban van, a világ szakadatlan folyamat. Ne akarjuk a világot bizonyos nemzetcsoporthokra felosztani, mert ebben az esetben a szakadatlan áramlás megfagy és egymástól elszige telt tömbök alakulnak ki. A nemzetköziségnek ma már az egész világot át kell fognia.

Felmerült a kérdés, hogy a szellemi embereknek van-e szerepük ennek az európai szellemnek a kialakításában és hogy fel kell-e adniuk az „irástudók“ hagyományos álláspontját. Julien Benda tíz évvel a háboru után — ahol egyébként kollegáival együtt ő is feladta ezt az álláspontot — elérkezettnek látta az időt, hogy megtámadja az „áruló irástudókat“. Csínált magának egy olyan szellemi bálványt, melynek teljes függetlensége veszélytelen, mert hiszen nem hajlandó beavatkozni a valóság birodalmába, ahol az a veszély fenyegetné, hogy a harcoló felek keresztüztébe kerül. Ez a szellem az elvont eszmék jégvilágában uralkodik és gyakorlati alkalmazására nem kerül sor. Egyáltalán nem zavarja a hatalom mai urai, sőt azok még szivesen bátorítják is, mert az ilyen esztétikai és szofista játékok a gyakorlatban nem alkalmazott ésszel, elfordították a naiv emberek pillantását az arénától, ahol a népek sorsa eldől. Nem győzőm eléggé

Váii 7. ... ZÓKOK ... MONN MARIS. ... Cleopatra.

gy regáli ... arosa

Skönyvelőjét

ezzer lejt valószínűleg ... és grafikaióik ... bank pénztára-

ORT

Club jéghokki ... se Clujon,

(Az Uj Kelet tud.) ... telefon Club jéghokki ... országos bajnokság ... és holnap, hétfőn ... kezdettel barátságos ... Universitatea jég ... A kétségtelenül érde ... csapatok a követke ... tszanak:

encz, Bill Watters—Tico—Botex—Brackl—Bíró.

író, Kuti—Daróczy, Béla. Csere: Fligi.

gyűltesében, mint a ... til, játszik a kanadai ... ers is. A mérkőzések ... sznek.

vesz részt a Balkán ... Bucarestből jelentik: ... zary labdarugó szö ... asítása, mely szerint ... labdarugótornában ... áshoz hiven — nem

ZURAT

hangsúlyozni, milyen ellenszenves nekem a szellemnek ez az in abstracto imádata, mely teljesen megfosztja minden tápláló talajtól és kiszívja belőle azt az életető nedvet, mely nélkül csak undorító lárvá lesz. Akár tudatos, akár nem, akár beleillik a hatalom mai urainak számításába, akár nem: mindenesetre támogatják ezt a kultuszt. Nálam erősebben senki sem harcolt a szellem függetlensége érdekében, mely magasan a csataterék fölött honol, de nem egyezem bele abba, hogy fölöslegessé nyilvánítsák a cselekedetet. Minél jobban lát az ember, annál jobban cselekszik. Cselekedni kell. A szellem szolgáinak nincs joguk ahhoz, hogy gögösen kivonják magukat a társadalmi és politikai mozgalmakból. Ők különleges csapatát alkotják az emberi munka szövetségének, különleges fegyvernemet jelentenek, melyet valaki tömören így jellemzett: „A lélek mérnökei.” Nem indokolt, hogy a maguk különleges fegyverét magasabbrendűnek tartásuk a munkásság fegyvereinél, melyek nélkül belőlük sem lenne semmi. Működésüknek közös célt kell követniük: felépíteni egy igazságosabb, szabadabb és rendezettebb emberiséget.

A szellemi ember ne forduljon el ettől a munkától! Indokolatlan volna, ha úgy tenné, mintha nem érdekelné, mert sem neki, sem legszerényebb embertársának sincs joga a szellemmel szemben lekicsinyleni azt az anyagi valóságot, amely a szellem támasza és alapfeltétele. Még ha ő egyénileg jónak látja is, hogy szellemi függetlenségét aszkétalemondás árán váltassa meg, akkor sincs joga ugyanilyen lemondást követelni testvéreinek nagy tömegétől, akik a szellemben nem tudnak ilyen menedéket találni az élet zordsága ellen. Mindenekelőtt csökkenti az élet ezenek a tömegeknek a nyomorúságát.

Husz éves tapasztalatom arra tanított, hogy nincs sulyosabb tévedés, mint szembeállítani, úgy, ahogy most gyakran csinálják, a cselekvés ugynevezett realizmusát a gondolat neveléséke idealizmusával. Egy nemzet igazi érdeke mindig összhangban áll igazi igazságérzetével és szellemének örök értékeivel. Nem mint intellektuális idealista küzdök a háborús sovénizmus ellen. Mint realista küzdök ellene, mert azt látom, hogy a nacionalizmus és a militarizmus mindig a saját népének a legnagyobb ellensége, mert elködösíti ennek a népnek a tisztánlátását, sebeket üt rajta, hogy előkészítse a háborút. Ez miközben a háborút előkészíti, ezzel már ki is provokálja, mert a többi népet is háborús készülődésre kényszeríti. Ha igaz volna, amit az intellektuelek magukról állítanak, hogy ők jelentik az emberiség testében az agyat, akkor válaszképpen Menenius Agrippára utalva ezt mondhatnánk: „Hová lenne az agy a többi testrész nélkül?”

Vad, kegyetlen, pusztító korban élünk és mégis erős és termékeny ez a kor. Rombol, de újít is. Kapcsoljuk most ki a szigorúan európai megfontolásokat. Harcolunk kell régi eszmények, haldokló és gyilkos istenek ellen, akik szolgálják őket. Új isteneket és új emberiséget kell teremteni. Ez csak a legnagyobb energia és a legnagyobb áldozatkészség árán lehetséges.

Semmi okom sincs feltételezni, hogy az új ember elsősorban európai ember lesz. Indiában és Kínában nagyszerű példákat látunk már az új embernek. És feltűnhet bármi felszabadított fajta körében, mely már eljutott a kultúra egy bizonyos fokára. (Miert volna lehetetlen, hogy valamennyien ezekből a fajtákból fognak kikérülni?)

... Az új embernek éppen az lesz az alapvető jellemvonása, hogy félre fog dobni minden előítéletet a nagy emberi fajok közötti kapcsolatban. A szűklátókörűek ostoba fajelméletével szemben az új ember a maga egyetemes humanizmusát hirdeti. Az új ember „Weltarbeiter”, világmunkás lesz aki nem ismer faji és osztálykülönbséget.

Orvosok, mérnökök, gyárak!

Minden német (25% reduktó!), francia, stb. könyvet és könyv megrendelhető és előfizethető Lepage-nál Cluj. A lapok közvetlenül kárpótló kiadó. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól, Cluj, jelezve, mely szakma érdekel.

Költözik a Népszövetség

Papirhegyek vonulnak egy kereskedőhöz... A régi épület eladó...

Genf, január 7. Mindenki tisztában volt vele, hogy a Népszövetségnek új épületbe való költözése nem könnyű dolog.

A legegyszerűbb persze az lett volna, ha találtak volna egy embert, aki az egész Népszövetséget hivatalnokosul és titkárnósúll a háttára vette volna és régi helyéről a Genf-től partján, az Ariana-dombrára vitte volna át, ahonnan a Nemzetek Új Palotája messzire sugárzik. De a dolog nem ilyen egyszerű. Hogy az elején kezdjük... A Népszövetség története óta először osztották fel az átköltöztetendő tárgyakat két részre: hasznos és felesleges dolgokra. Hogy a feleslegesség gondolata egyáltalán feltámadhatott, ezt nagyon fontos megállapítanunk. Tulzást nélkül: az a nap, amelyen ez a gondolat felmerült, fontos nap volt, amely megéri, hogy dátumát a történelem feljegyezze.

A kiselejtett, haszontalan dolgok között hivatalos közlemények, jelentések, emlékiratok, tanulmányok, könyvek, levelezőlapok és Isten tudja még, miféle irások szerepelnek, — a világ valamennyi nyelvében. Természetesen, a legtöbb angolul és franciául szól.

Olasz rendszabályok egy támadó állam ellen

Nem lehet melanchólia nélkül lépkedni a fölösleges papíroknak ebben a temetőjében. Ime egy egybehívás, amelyet hosszú emlékirat követ. Kétezer példány van még belőle és száz elég, hogy az irattárat ellássa. És milyen érdekes ez az emlékirat! Rendszabályokról szól, micsoda véletlen! Rendszabályokról, amelyeket Olaszország egy-két támadóként elismert ország ellen alkalmazott.

Más különös darabok is akadnak a kiselejtett iratok között. Itt vannak például azok a feltételek, amelyeket egy országnak teljesítenie kell, hogy tiszteltreméltónak tekintés; amott egy statisztika a fegyverkezésekről, odébb Abesszinia ígérete a rabszolgák megszűntetésére. Ime egy irás, amelyet a diplomáciai etikett minden szabálya szerint szerkesztettek meg és amelyet sohasem küldtek el. Az albizótágnak át kellett volna küldenie ezt az iratot az ideiglenes bizottságnak, onnan a tanulmányi bizottsághoz és a nagybizottsághoz került volna. Most itt hever és a szemlélőt elgondolkodásra készíti. Mi történt volna, ha elküldik. 1927 szeptemberében szerkesztették... de sohasem küldték el.

Nemzetközi szerződés miatti makulatura

Egy kereskedő megvásárolta az egész papirhegyet, a kocsit alaposan megrakták. A felesleges holmik mindig igen sulyosak.

No és a költözés? Mindennap, amikor a jó Isten szép időt ad, egy másik tehénkoscs indul el a Népszövetség régi épületétől és felcipeli sulyos ládát. Hát az Ariana-dombrára. A ládák könyvekkel és okiratokkal vannak tömve: először a könyvtár, a Népszövetség sz.ve költözik.

Annak a folyosónak a végén, amely a Népszövetség csodálatos könyvtárába vezet, kis tábla függ a bejáratnál. Eszerint a könyvtár a költözés miatt délelőttönként zárva marad. A tábla szövege francia, alatta az angol fordítás, azok számára, akik nem beszélnek franciául. Meg kell jegyezni, hogy az angol fordításban a „zárva” szót pirossal gépeltek, ami ennek a sulyos szónak félreérthetetlen tekintélyt kölcsönöz. De mi történik, ha a látogató véletlenül csak kinaul ért és a könyvek tárárt mégis meglátogatja a tilalom ellenére?

Néma csendben, szokatlan munkadíjvel dolgoznak a könyvtár fiatal hölgyei. Kétféle osztják a könyvtárat: a könyvek egy része végleg kikerül innen, másik része az új épület könyvtárába jut.

„A könyv költözik”

A látogató udvariasan fordul az egyik hölgyhöz: — Volna olyan szives, az 1907 áprilisáig kötött nemzetközi paktumokról szóló könyvet kiadni.

— De uram, nem olvastam a hirdményt a bejáratnál? — Nem... —

— Délután újra kell jönnie. Délelőtt be vagyunk zárva. — Miután az eget ezen a napon felhők borítják, a tő felől jéges szél fúj és a látogató nem tud mit kezdeni a délutánjával, visszatér a könyvtárhoz.

— Volna olyan szives, az 1907 áprilisáig kötött nemzetközi paktumokról szóló könyvet kiadni? — kérdi újra. — Megdöbbenés.

Felbőzlik a katalógust. A könyv jelle: No. 9710. XII. szekrény. Rövid felfedezést a XII. szekrényhez. Nagyon nehéz megtalálni a könyvet. A szekrények labirintusában Ariadne fonala nélkül nem könnyű eligazodni. De aztán megtaláljuk a polcot. A polc üres. Egy csontváz és más semmi.

— A könyv költözik — nyilatkoztatja ki a tudakozóiroda.

— Most mi lesz? — így szól a kétségbeesett látogató. Borzasztó fontos lenne megállapítani, hány aláírás van az 1907-ből származó paktumok alatt. De a könyv utazik. Először lemásolt a pinobé, egész sor ismertetőjelet nyomtak és ragasztották rá. Azután társaival bevándorolt egy ládába, amely ugyancsak tele volt ismertetőjelekkel és cédulákkal. A ládának száma van.

Már most aszerint, hogy esik, vagy süt a nap, a ládák egy, vagy több napig várnak a pinobéban. Akkor azután egy teherkocsira rakják őket és elindulnak az új épület felé. A kocsira várakozó hivatalnokok már pontosan ismerik a könyvek számára kijelölt helyet. Ha kábitószerrel szól a könyv, a polcok harmadik sorában fog lakni. A fegyverkezéssel szülő könyvet olyan helyre kell tenni, ahol mindjárt kéznél van. Hetek óta katalógizálnak és még hetekig fognak katalógizálni. December közepére az okmányok és könyvek befejezték utazásukat. Akkor ösztrombitálják a Népszövetség hivatalnokait, akik rohamra indulnak az új palota ellen.

Meghalt Szilágyi Adolf tanár

Oradea, január 7. Az oradeai tanügyet sulyos veszteség érte. Péntek este hirtelen meghalt Oradean Szilágyi Adolf, a „Dr. Kecskeméti Lyceum” neves tanára és a Szilágyi internátus igazgatója. Halála széles körökben nagy megdöbbenést kellett annál is inkább, minthogy a kiváló tanerőt élete derekán és munkája teljében ragadta el váratlanul a halál.

Szilágyi Adolf erdélyi származású volt. 1882-ben született és középiskolai elvégzése után a budapesti egyetemre iratkozott be. Néhány külföldön eltöltött tanulmányi szemesztere után visszajött és a tudai állami gimnáziumban kapott tanári állást. Innen a Kecskeméti gimnázium neveztek ki, ahol a háború végéig tanároskodott. A magyarországi proletárdiktatúra után Clujra jött, ahol a Tarbut heber iskolaegyesület megalapításán fáradozott. Kitiűnő szervező és pedagógiai képessége révén nemcsak igazgatója lett a Tarbutnak, amelynek ügyeit buzgó lelkesedéssel és tudományos lelkiismeretességgel szolgálta mindaddig, amíg az intézet meg nem szűnt.

1923-ban a dr. Kecskeméti Lipót liceum meghívására Oradeára költözött, ahol a kitiűnő zsidó középiskola tanácsületének egyik oszlopos tagja lett. Latin nyelvet,

Jönnek az angol hölgyek, teáskészletekkel, amelyeket nem hajlandók a szállitorra bízni. Ami érhető. A teáskészlet magántulajdonuk. A franciák a legkülönfélébb feteikkel, a svájciak levelezőlapjaikkal és zászlócsodáikkal, a szlovok roppant értékes könyveikkel és az északiak kis barátnőjük arcképeivel (életnagyságban).

Ha egy színházi vállalkozónak fantáziája lenne, a Népszövetség négy száz hivatalnokát szépen sorba állítaná és a hivatalnokok kelendő rendben táncolnának át az új épületbe. Az ucca szélén állnának a filmhíradók operatőrjei, hogy az új sztrókokat felfedezzék. A titkár fehér zászlóval az élen mas rozna... De hát nincs olyan színházi vállalkozó, aki nek fantáziája lenne.

történelmet és földrajzot adott elő kitiűnő pedagógiai módszerrel. Ebbeli képességeit más téren is érvényesítette: fiúinternátust alapított, valóságos mintaszervezetet, amely pártját rikkította az országban. Az internátus neveltjei igazi zsidó szellemben éltek. Az internátus falai között a gyermekek talmudot, zsidó iradatalt és az új zsidó mozgalmak ismeretét sajátították el, a legjobb tanerőktől. Szilágyi Adolfnak nagy szervező készségét, rendkívüli szorgalmát és zsidó lelkiületét dicséri az a nevelő munka is, amit itt kifejtett. Minden gyermekkel külön foglalkozott és nem egy olyan növendék ből csinált emines tanulót, aki az ő irányítása és felügyelete nélkül talán elkalódott volna.

Szilágyi Adolf tanárt e hó 5-én, vasárnap délután temették az oradeai zsidó temetőből óriási részvét mellett. A liceum növendékei, tanári kara, a hitközség és a különböző zsidó testületek küldöttségileg vonultak ki a temetésre. A bucsubeszédet sorát dr. Kecskeméti Lipót főrabbi nyitotta meg, lendületes és a halottat jellemző gyönyörű beszédével.

A halottat özvegye és három gyermeke gyászolja.

Mesterséges tüdőt kapnak az angol matrózok

A mesterséges tüdő lehetővé teszi az elsüllyedt hajókról való menekülést

London, január 7. Az angol hadiflotta összes matrózai számára kötelezővé tették, az ugynevezett „harmadik tüdő” használatát. A harmadik, azaz mesterséges tüdő lehetővé teszi a matrózok számára, hogy elsüllyedt hajókról vagy tengeralattjárókról megmeneküljenek.

A szerkezet meglehetősen bonyolult lélekzőkészülék, zsákszerű dolog, melyet a mellre erősítenek. A zsákból cső vezet a szájhoz és az orrhoz. A zsák belsejében levegő, valamint egy kis tartályban oxigén van. Ilyen módon lehetővé válik, hogy az ember a víz alatt is levegőt szívhasson. A csövet kitiűnően lehet az orrhoz és a szájhoz erősíteni, úgyhogy lélekzéstétel nélkül nem kerülhet víz az ember szervezetébe. A zsákban bizonyos vegyi anyagok szűrőjén megy keresztül az ismét kilélekzött levegő. Ezek a vegyi anyagok megtisztítják a használt levegőt a káros gázoktól és szűkség estén ismét belelegezhetővé teszik.

Ilyen módon néhány percig a víz alatt is szabályosan, rendszeren lélekzést vehet az ember. Ha tehát a matrózok az elsüllyedt hajóval vagy tengeralattjáróval a víz alá kerülnek, a mesterséges tüdő se-

gtségével kiugorhatnak a hajóroncsból a vízbe és felkúzdhatják magukat a felszínre. Egyszer már hasznát is vették az új találmánynak, amikor Ázsiában a Poseidon angol tengeralattjárót egy kereskedelmi hajó elsüllyesztette. A matrózok, akik különben elpusztultak volna tengeralatti börtönükben, magukra szerelték a mesterséges tüdőt, azután sok száz méternyire a tenger alatt kiugrottak a hajóból. Néhány perc alatt felusztak a felszínre, ahol azután megmentették őket. Januártól kezdve minden angol hadihajó matrózát ellátják mesterséges tüdővel.

SIGMUND FREUD

ÁLOMFEJTÉS

Fordított: Dr. Hollós István
500 lap, 330 lej, vászonkötésben 396 lej

LEPAGE-nál

Postán utánvétellel. Kérje a Freud-művek teljes jegyzékét.

Meglepő
Eg
ko
vi

Bucuresti, decem
Meglepő fordulat
tervezés, szenzáció
egymást érik abba
Tita Cristescu, a v
lása ügyében vez
ség. Néhány nap
pontra jutott a ny
mék kénytelen
az ügyvilágosság f
éjszaka Bucuresib
külgügyminisztérium
viselője, Tita Crist
levél Szalonk be
ésosanyját látogat
temetőbe vezetett,
a vizsgálóbíró és ő
külön kimerítő
szűrésző jellemző
tárol.

A végleg
asszonya

— Tita — mond
és a körülmények
egy gyermek és f
kitéve. Jónászi
és most, halála ut
A házassággal
Hotia Cuza, hogy
venni az elhunytat
is egyetnek, de ez
egyed sem Cris es
családjának tagja
ság gondolatáról
marad ak.

— Nem szert
hogy a házassággal
készségeket. Rom
lépéseket. Cuiley z
szer sem Tita lak
Tita Gregorian
harátomná, isme
házasságról szól
tervnek.

Az ap
halála

És az Gh. Cris
vadás, az elhunyt
meg a vizsgálat
razumot készített
gyászolók és a
mák bűnösségével
december. Azon
készség történet, az
szerkesztésénél.
dohány követke
Tita. Ezért máma
mértől, mint
erősítette a törté
az orvoskérdők
élelmérgezés ádo
Cuileyre eset, a
elő: Gregorian b
előhóbanan jele
őmi Tita Cristesc
ismeretes, szervez
Cristescu házassá
zot.

A volt képviselő
ley leánya fűrdő
ett levő szép tösz
óránt csempészett.
fő: a fűrdőszobá
dühöngő férfi elő
kült és magára zá
fő múltán lehajto
ismeretfordulások
lakásból.

A vizsgálóbíró
ján valószínűleg
valamelyik orvos
mérnök cíánkált
hogy a mérnök
magával és mag
jutott ideje, hogy
használt orvosság
vizsgábiró tegn
tött Cuiley orvos
dett mérnöknek
megállapították,
ritumban egyáltal
kutatás alatt ez
lajkítás tük kor
ujalka
A vizsgálóbíró f

Az angol birodalom és a zsidó világ gyásza Reading márkí halála fölött

Krematóriumban hamvasztották el a volt indiai alkirály földi maradványait. Az angol királyi pár, az európai és amerikai kormányok, a Jewish Agency és Mahatma Gandhi részvétnyilatkozatai

London, január 7. Január elsején délután 11 órakor hamvasztották el a londoni Golders Green krematóriumban lord Reading volt indiai alkirály és angol külügyminiszter földi maradványait. Az elhamvasztásnál a vallási ceremóniát Harold F. Reinhart rabbi végezte, Rev. M. L. Perle asszisztálása mellett reform-ritus szerint. A gyászmenetet a krematórium felé két virággal és koszorúkkal megrakott kocsit nyitotta meg. A koporsót az „Öt kikötő” zászlaja borította, amelynek „ura” az elhunyt Reading márkí volt. A koporsó mögött az elhunyt márkí fia, az új Reading márkí, Harry Isaacs halad, karján özvegy anyjával és feleségével, utánuk léptek: Lord Melchett, sir Herbert Samuel, az angol király képviselője, az angol kormány összes tagjai, az angol politikai élet összes vezető reprezentánsai, a diplomáciai kar, az angol közélet és a nagybritanniai zsidó testületek reprezentánsai.

Gyászistentisztelet a West London Synagogue-ban

Január másodikán délután a West London Synagogue-ban volt gyászistentisztelet a nagy angol zsidó államférfi lelki üdvéért. Az emlékszemélyt Reinhart rabbi tartotta. Az istentiszteleten megjelent Earl of Munster, az angol király követe, a walesi, yorki és connaughti herceg, az udvari körök és az angol nemesség vezető reprezentánsai, a kormány tagjai, továbbá Sir Austin Chamberlain, Sir Herbert Samuel, Lord Melchet, dr. J. H. Hertz, Nagy Britannia főrabbija, dr. Nachum Sokolov a Jewish Agency és a cionista világszervezet elnöke, Brodetski professor, a londoni cionista exekutívó politikai vezetője, továbbá a diplomáciai kar képviselői.

Az angol király részvéte

Az angol király és királynő meleghangú részvétlét intéztek Reading márkí özvegyéhez és fiához, a nagy zsidó államférfi elhunytá alkalmából. A királyi pár részvétlét szövege a következő:

„A királynét és engem mély gyászba ejtett az ön nemes férje halálának híre. A nemzet örökké emlékeztében fogja tartani az ő érdemeit az államért. E pótolhatatlan veszteségben legmélyebb részvétünket fejezzük ki önnek és családjának.”

A walesi, yorki és a cannaughti herceg, valamint Heléna Viktoria hercegnő, a királyi pár gyermekei, ugyancsak részvétlét nyújtottak a Reading márkí családját. Részvétlét nyújtottak továbbá Cordell Hull külügyminiszter az amerikai kormány nevében, Benes Csehszlovákia köztársasági elnöke, Lloyd George, Ramsay Macdonald, Sir John Simon, Snowden őrgróf és mások.

Gandhi részvétlét nyújtása India gyásza

Lord Reading halálát Indiában is nagy részvétlét fogadták. Elsőnek Mahatma Gandhi, az indiai szabadságmozgalom megteremtője és vezére intézett részvétlét nyújtó levélét az indiai alkirály családjához.

Delhiben, az indiai alkirályság fővárosában számos gyászünnepeket rendeztek a volt alkirály emlékére, amelyeken az indiai kormány tagjai is résztvettek. Earl of Willingdon jelenlegi indiai alkirály Londonba küldött táviratában rámutatott azokra az érdemekre, amelyeket Reading márkí indiai alkirálysága alatt szerzett. Kifejti, mily nagy szerepet játszott a londoni kerekasztal konferencia összehozásá-

ban és azzal, hogy szószólója volt a nagy indiai föderáció elvének.

Lord Reading érdemei a világháború alatt

Sir Isaac Isaacs, Ausztrália főkormányzója, aki szintén zsidó, részvétlét nyújtotta Reading márkí történelmi érdemeire az angol birodalom szolgálatában.

Sir Herbert Samuel az angol rádióban tartott nagyszabású emlékszemélyt Lord Reading fölött, míg Lloyd George, aki jelenleg Marokkóban üdül, Londonba küldött részvétlét nyújtó levélét, amelyben hangsúlyozza, hogy Anglia ma még fel sem tudja mérni azoknak a szolgálatoknak az értékét, amelyeket Lord Reading a világháború alatt tett a birodalomnak kivételes ítélőképességével és nagyszerű taktikájával, amerikai küldetése során.

A palesztinai zsidóság gyásza

Lord Reading halálának híre Jeruzsálemben is mély hatást váltott ki. Az összes héber és angol lapok gyászkeretben

A legfelsőbb amerikai bíróság alkotmányellenesnek mondotta ki a mezőgazdák segélyezését

Rendkívüli ülészakra hívja össze Roosevelt a kongresszust és alkotmánymódosítást fog követelni

Washington, január 7. (Rador.) A legfelsőbb bíróság alkotmányellenesnek mondotta ki a mezőgazdasági segélyezés ügyében megszavazott törvényt. Mint ismeretes ez a törvény prémiumok és szubvenciók által 220 millió dollárral növelte a farmerek jövedelmét. A bíróság ítélete semmisnek mondja ki ugy az eredeti, mint a nemrég módosított törvényt. Politikai körök szerint nagyon nehezen lehet majd olyan szertvet létesíteni, amely pótolhatja az A. A. A. adminisztrációját. Hír szerint Roosevelt rendkívüli ülészakra fogja öss-

szívni a kongresszust és annak szószólóit fog éles támadást intézni a legfelsőbb bíróság ellen és alkotmánymódosítást fog követelni.

Londoni jelentés szerint Angliában az Egyesült Államok mezőgazdasági segélytörvényének alkotmánytalanná való nyilvánítása nagy szenzációt keltett. A lapok kijelentik, hogy ez egyike a Rooseveltet ért legnagyobb csapásoknak és nagyban csökkentheti az elnök újrávalásztásának esélyeit.

Az összes árja női munkásoknak ki kell lépniük a zsidó irodák szolgálatából

Leirhatatlan kétségbeesés uralkodik a zsidó állásokból kihullott árja alkalmazottak körében. Új kommentár a nürnbergi törvényekhez. A hivatalos zsidó zászló a kék-fehér

Berlin, január 7. A lezajlott esztendő utolsó napján újabb végrehajtási rendelkezést tett közzé a német kormány a nürnbergi törvényekhez. Az új rendelkezés értelmében mindazon árja leányok, akik mint titkárnők, gyorsírók vagy bármilyen irodaszerkezt zsidóknál vannak alkalmazásban, haladéktalanul el kell hogy hagyják állásukat a nürnbergi törvények értelmében. A zsidótörvényeknek ezen új interpretálása lesújtóan hatott a zsidó irodákban dolgozó női munkások ezreire.

Simleul-Silveoinin a

„MEDVE SZÁLLOD”

étterem és kávéház, üzlet bérletére ügyes szakmabeli bérlet keresek. **Rosenberg Mór,** tulajdonos.

Fokozza a kétségbeesést az a körülmény, hogy azon 30,000 árja háztartásbeli alkalmazott közül, akik egyedül Berlinben voltak, kénytelenek elhagyni zsidó háztartásokban lévő alkalmazásukat, csak egész kevesen jutottak elhelyezkedéshez és helyzetük teljesen reménytelen. A zsidó munkahelyekről kihullott árja alkalmazottak nagy tömegei körében leirhatatlan kétségbeesés uralkodik.

Ugyancsak a napokban került piacra a Franz Vahlen-vállalat kiadásában dr. B. Löscher és dr. F. A. Knost belügyminisztériumi kormánytanácsosok hivatalos okmánytárja a nürnbergi törvényekhez.

A kommentár szerint a nürnbergi törvények célja a zsidók „disszimilálása”. Csak ettől várható a fajgyűlölet kiküszöbölése. A németországi zsidók számára ez a törvényes elkülönítés egyáltalán a törvényes védelmet is nyújtja. A zsidók azonban mindenesetre nem

ra látni, hogy mindaz, ami Palesztinában történik, teljes határozottsággal sikerrel vezeti a zsidó nemzeti otthon építését. Más alkalommal oda nyilatkozott, hogy a zsidó nép nem hagyja magát könnyen megijeszteni nehézségek által és az a bátorság, kitartás és lelkesedés, mely Palesztinában koncentráldódik, szerencsésebb jövőbe kell, hogy átvezesse ezt a népet. A zsidó nemzeti otthon erőteljesen fog felvirágozni, a telepések és gyermekeik boldogabbaknak fogják érezni magukat abban. Bőségesen megérdemlik, hogy végre a saját hazájukban a biztonság és szabadság életét éljék. Lord Reading a palesztinai zsidó nevelés iránt is mély érdeklődést tanúsított. Mindez arra indította, hogy élete végéig tanácsokkal és tettekkel működjön közre a zsidó nemzeti otthon előmozdításában és a Jewish Agency mellett álljon mindig, amikor arra szükség van.

Ilyen előkelő zsidó és nagy államférfi elhunytá fájdalmas veszteség a zsidó nép számára, különösen a mai rettenetes napokban. Jóllehet nem töltött be hivatalos méltóságot a Cionista Szervezetben, emléket azonban minden cionista és minden Palesztina-barát magasan fogja őrizni bölcs és erősen latba eső támogatásáért, amellyel sok esztendőn át a zsidó nemzeti otthon ügyét részesítette.

Londonban számos gyászülést tartottak a különböző zsidó testületek. Az angol sajtó oldalas cikkeiben méltatja Reading márkí életét és államférfi érdemeit.

tekinthetők „nemzeti kisebbségnek” népjogi értelemben, mert ehhez hiányzik a saját állami lét. Inkább „népi kisebbség”-et fognak alkotni a zsidók ezentúl Németországban.

A kommentár foglalkozik a „vérdélmi” törvény 4-ik szakaszával is, mely állami védelmet biztosít a „zsidó színek” számára. Ezzel kapcsolatban a kommentár közli, hogy a zsidó népek kell elődönteni, milyen színeket és milyen lobogót választ magának. Addig a cionisták színeit, a kék-fehért tekintik a zsidó zászlónak.

Meggyilkolt csecsemő hulláját találták meg az egyik cluji külvárosi ucca árkában

Cluj, január 7. Páratlan kegyetlenséggel elkövetett gyermekgyilkosság nyomára jutott ma délelőtt a cluj rendőrség. Kovács János cluj illetőségű rongyszedő cigány jelentkezett ma a rendőrségen, karján egy éretlen gyermekkel, amelynek hulláját a jég és hó konzerválta és megővta az oszlástól.

A cigány elmondotta, hogy rongyokat szedte össze az úszói árokba délelőtt a Prof-

Marinescu ucca tetején. Egyszer csak egy rongyokba burkolt csomagba ütődött a keze. Nem tudta megállapítani hirtelen, hogy mi lehet a csomagban. Letakarította a csomagról a havat és szétbontotta a rongyokat és ekkor állapította meg, hogy egy csecsemő hullája került a kezébe. Azonnal értesítette a közelben poszoló rendőrt, akivel együtt vitték be a gyermekhullát a központi rendőrségre.

A kegyetlen csecsemőgyilkosság ügyében Drághiciu rendőrgazdát indította be a nyomozást. A leletről értesítette egy ügyészséget, mint a törvényszéki orvostani intézetet és megindították a nyomozást a gyilkosság tettesének kézrekerítésére.

Kernbach dr. az orvos-ni intézet vezetője megvizsgálta a gyermek hulláját és megállapította, hogy a csecsemőt szülése után azonnal megfojtották és aztán dobták az úszói árokba, ahol már helet ő a feküdtett.

— S. Nagy László előadása a budapesti rádióban. S. Nagy László, a kiváló erdélyi író, az Erdélyi Szemle szerkesztője, szerdán este 8 órakor előadást fog tartani a budapesti rádióban az erdélyi irodalom születéséről. S. Nagy László előadásában azokról az időkről fog beszélni, amikor az erdélyi szellemi élet teljes meddőségre volt kárhoztatva s alig néhány fiatal erdélyi író mert vállalkozni új élet, új szellem teremtésére. S. Nagy László egyik szereplője volt ezeknek az impériumváltozás utáni időknek s így előadása kétszeres érdeklődésre tarthat igényt.

Asszony Gittával

Asszony Gittával nem a legszerencsésebb a filmrendező. A rejtek, hogy egy történetet visszaadni egy kor eseményei a történelem jobb egy egyébként is képes illusztrációját megírni. Alpr Gitta a cluji Royal-mozgóban pompás és dekolim. Aki ebből a film-Dubarry asszonyt és családját, annak amerikai a francia történelmi, fejletlen film. Alpr Gitta, ez a nem jászok, ő maga aprázatos szépségével Gitta igazán nem indokolt toalettel és ami egymagában illeszt kornek. Külön felelő Gittának a csodálatos kevé párja van a hangcsodáért és kulcs egyedül is érdemes ezt a filmet. (c.)

MŰSOR

Január 8.
Szám: 20.25: Róma.
Énekesek lemezei.
Kisrek németül és franciá.
Utána hanglemezek.
Szerej balalaj.
19.10: A cluj műri tanáraiak műri.
Molnár Irma, Zsem-Ara, Lévi Elvira.
Dusolna Giannini.
24.05: Hírek.
17: Dalok Wernigh.
16: Fuvós zenek.
23.10: Szórá.
23: Tánc.
22.30: Franck.
22.15: Grei énekese.
Schubert dalmézek.
20.15: Szalonhetes.
20.35: Opera 4 felvonás.
Schubert.

Asszony Gittával nem a legszerencsésebb a filmrendező. A rejtek, hogy egy történetet visszaadni egy kor eseményei a történelem jobb egy egyébként is képes illusztrációját megírni. Alpr Gitta a cluji Royal-mozgóban pompás és dekolim. Aki ebből a film-Dubarry asszonyt és családját, annak amerikai a francia történelmi, fejletlen film. Alpr Gitta, ez a nem jászok, ő maga aprázatos szépségével Gitta igazán nem indokolt toalettel és ami egymagában illeszt kornek. Külön felelő Gittának a csodálatos kevé párja van a hangcsodáért és kulcs egyedül is érdemes ezt a filmet. (c.)

Impozáns keretek között ünnepelte meg Erdély zsidósága a Keren Hajjeszód 15 éves jubileumát

Külföldi zsidó szervezetek és az erdélyi zsidó testületek nagyszámu delegatusainak jelenlétében zajlott le a Keren Hajjeszód jubilaris konferenciája Oradean

Oradea, január 7. (Az Uj Kelet tud.) Folyó hó 5-én és 6-án Oradean gyülekeztek az erdélyi zsidó nemzeti mozgalom összes származékos képviselői. A cionista csoportok és zsidó testületek küldöttjeinek nagy tömege gyűlt össze Erdély minden részéből a Keren Hajjeszód jubilaris konferenciájára és a Jewish Agency erdélyi tagozatának reorganizációs ülésére. Múltó ünnepe volt ez a két nap az erdélyi zsidó nemzeti mozgalomnak és az országépítő munkának.

Keren Hajjeszód jubilaris konferenciával egyidejűleg tartotta meg nagyszabásu taggyűlését a Cur Salom társaság is, dr. Weiszburg Chaim, a társaság elnökének részvételével.

A Keren Hajjeszód jubilaris ünnepi ülését a Keren Hajjeszód és a Jewish Agency munkakonferenciája előzte meg. A munkakonferenciáról lapunk holnapi számában számolunk be, az ünnepélyes nagygyűléstől az előbbi tudósításunk számol be:

Dr. Weisz Arthur megnyitó beszéde

Vasárnap este 7 órakor hatalmas közönség gyűlt egybe a Sas-Palace impozáns nagytermében. Az emelvényen az erdélyi zsidó testületek és a külföldi cionista fórumok reprezentánsai foglaltak helyet, míg a hatalmas terem az oradeai zsidóság és az Erdély minden részéből egybegyűlt delegátusok nagy tömege töltötte meg.

Ünnepélyes hangulat töltötte meg az egész termet, amikor dr. Weisz Arthur, a Keren Hajjeszód erdélyi kuratóriumának elnöke szólamra emelkedett és megkezdte héber, román és magyar nyelvű nagyszabásu megnyitó beszédét.

— Ünnepelni jöttünk — mondotta — de a mi ünnepünk nem lehet pusztán emlékezés és üres dicsekvés annak, amit országépítő alapunk az elmúlt 15 esztendő alatt tett: a zsidó nép és a zsidóországi megváltásáért. A mi ünnepünk számára is kell hogy legyen. Megtettük-e kötelességünket országépítésünk alapjával szemben? Sajnos, erre a kérdésre szomorú nemmel kell felelnünk. A gyűlölet hullámai és a hamis vádak özöne önti el galuti életünket. És ebben a sivatagi életben az egyetlen fény és reménységünk Erec Jisraél, az épülő ország. Nem csak menedék az üldözöttek tömege számára, hanem örök időkre szóló létalap a mi országépítésünk jövő generációjának számára. Két pilléren nyugszik Erec Jisraél jövőnk: a Keren Kajemeth és a Keren Hajjeszód.

Amit nemzeti alapjaink végeztek, nagy, felemelő és csodálatos, olyan teljesítmény, mely az egész világ tiszteletét és elismerését szerezte meg népünknek. A zsidó nép azonban súlyos mulasztásokat követett el. Huszonöt millió font felhozását tűzte ki célul a Keren Hajjeszód alapító konferenciája 15 évvel ezelőtt. Ehelyett öt és fél millió hozott meg a K. H. ezt az alapot Erec Jisraélben, amelyen ma 400 ezer zsidó biztos egzisztenciájára nyugszik és amelyre további százszázekötöt épít. De mit termelhettünk volna ezen idő alatt, ha a zsidó nép megérti az idő szavát és teljesíti kötelességét?

De Weisz Arthur ezután a Keren Hajjeszód kolonizációs, egészségügyi, kulturális és pénzügyi teljesítményeit ismerteti, majd felfokozott és megkosztosított munkára hívja fel Erdély zsidóságát: a Keren Hajjeszód szolgálatában.

A Zs. N. Sz. és a zsidó hitközségek üdvözlölete

A nagy lelkesedéssel fogadott megnyitó beszéd után elsőnek Verneis Ernő, a Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke üdvözli héber beszéddel a Keren Hajjeszód jubileuma alkalmából. Hangsúlyozza, hogy az országépítés alapja és az arra való áldozat nem filantropikus ügy, hanem nemzeti kötelesség, mely az egész nemzetnek szól és amely aól egyetlen zsidó sem vonhatja ki magát. Azon reményének ad kifejezést, hogy a zsidó nép mai sorsdöntő órában minden zsidó közület megfogja érteni, mit követel tőle a nemzeti újjáépítés történelmi műve.

Dr. Adorján Armin, az erdélyi kongresszusai hitközségek szövetsége és az oradeai hitközség nevében üdvözli a jubilaris konferenciát. Kifejti, hogy a hitközségek ugyanúgy felelősek alapon állanak és a valóság életre szorítók hatáskörük, de egyetlen zsidó közösség sem zárkozhatik el azon szolidaritás elől, mely ma a zsidó nép legfőbb feladata és nem vonhatja ki magát

azon hatalmas műből, mely megmentést jelent a zsidóság nagy tömege számára.

A regáli zsidóság üdvözlölete
Dr. Helfmann, a Keren Hajjeszód jeruzsálemi direktóriumának nevében héberül üdvözli a konferenciát. Az összes zsidó erők mozgósítására hívja fel a megjelent delegátusokat az országépítő munka szolgálatában és rámutat azokra a nagy feladatokra, amelyeket az építés követel ma a zsidó néptől.

Dr. Mihashan, a regáli cionista szervezet ügyvezető elnöke tart ezután nagyszabásu üdvözlő beszédet. Előbb románul majd németül beszél a K. H. jelentőségéről és történelmi hivatásáról. Visszapillantást vet a K. H. nagy teljesítményeire, az elmúlt 15 esztendő súlyos megpróbáltatásaira és küzdelmeire, majd hangsúlyozza, hogy a nemzeti kolonizáció az egyetlen út, mely a galuti szenvedésektől megváltani képes a zsidó tömegeket. Abban a reményben üdvözli a jubilaris konferenciát, hogy az erdélyi zsidóság méltó módon fogja teljesíteni kötelességét.

A zsidó testületek üdvözlölete
Kesztenbaum Miksa a Mizrachi üdvözlöletét tolmácsolja és hangsúlyozza az összefüggést a vallásos cionista tábor és a nemzeti kolonizáció műve között.

Dr. Markovits Ignátné az erdélyi WIZO-föderáció nevében szól fel, rámutat arra a szerepre, amelyet a zsidó nő tölt be az országépítés művében és azokra a kötelességekre, amelyeket az egész zsidó közösségre hárít a K. H.

Borgida József az erdélyi Zsidó Árvagonozó és Kishilbankok nevében üdvözli a jubilaris Keren Hajjeszódot és a zsidó testületek összefogásának szükségességét hangsúlyozza a Jewish Agencyben.

Dr. Markovits Ignácz a Keren Kajemeth kuratóriuma üdvözlöletét tolmácsolja lendületes beszédben.

Reitter Károly, az erdélyi Palesztina-hivatal elnöke szól fel ezután és méltatja azt a munkát, amelyet a K. H. a zsidó bevándorlás és telepítés szolgálatában végzett az elmúlt 15 esztendő alatt.

SZÍNHÁZ-FILM

A VIHAR

Shakespeare bemutatja Babits Mihály új fordításában, Beethoven zenéjével, Bánffy Miklós gróf tervei alapján készült teljesen új díszletekkel, Kádár Imre rendezésében

Csütörtök este nagy és ünnepi esemény színhelye lesz a Magyar Színház. Ekkor kerül először színre Shakespeare legutolsó és talán legjobb regényes vígjátéka, A vihar. Ez a grandiózus remekmű, amelyben költői gondolatok, zseniálisan érdekes mese, fantasztilikus nagyszabásu kiállítás, ellenállhatatlan humor s csodás és groteszk elemek bibliai keveréke kápráztatja a nézőt, ez utal először keletre Babits Mihály tündökös fordításában magyar közönség elé. A mi színházunka dicsőség, hogy a remekmű kongeniális fordítását elsőnek viheti színpadra.

A regényes vígjátékhoz Beethoven VI. szimfóniájából a Grieg és Mendelssohn szvitjeiből állított össze gyönyörű kísérő zenét

Schreiber Alajos karmester, a darabban előforduló nagy baletteket pedig Tebán János tanította be.

A darab díszleteinek tervei Bánffy Miklós gróftól valók.

A vezetőszerepeket Budaházy Magda, Stefanidesz Il, Tóth Elek, Balázs Samu, Tompa Sándor, Ihász Aladár, Jenei János, Csöke József, Lantos Béla, Nagy István alakítják, a baletteket Tebán János, Wojticzky Elvira, Báza Éva és a színház táncosnői táncolják.

A darab óriási apparátust igénylő technikai berendezését Rjón Sándor tervezte.

A rendezés munkáját Kádár Imre végezte.

A vihar a színház szezon egyik legkiemelkedőbb eseményének ígérkezik.

ESTI MŰSOR:

Szerda fél 9: CSÁKY BIRO LANYA. (Másodszor, rendezés helyarákkal.)

Csütörtök fél 9: A VIHAR. (Shakespeare vígjátéka, Babits Mihály új fordításában, Beethoven VI. szimfóniájának zenéjével, Bánffy Miklós gróf díszletével alapján teljesen új kiállításban. Rendezte Kádár Imre. Premierberlet 14. szám.)

Péntek fél 9: A VIHAR. (Másodszor, Rendezés berlet 14. szám.)

Szombat d. u. 5: ÖNAGYASÁGA NEM HAJLANDÓ. (A nagyszerű operett első előadás helyáras eadása.)

Szombat 9: MONTMARTREI IBOLYA. (Kálmán Imre legújabb nagyoperettje. Teljesen új díszetekkel. Solymosán Magda, Sándor S. éfi, Jenei, Ihász, Tompa Sándor, Tóth Elek, Borovszky fellépésével. Rendezte Gróf László. Premierberlet 15. szám.)

Vasárnap d. u. 3: AKI MÉR AZ NYER. (A

Nedvesség és lagy ellen legjobban véd a

HÓCIPÓ WIMPASSING

Dr. Schwartz Lajos a satumarei Unitas szövetség nevében üdvözli a konferenciát és a jubilaris országépítő alapot.

Az ifjuság üdvözlölete

Danzig Hilé, az Aviva-Barisszia nevében szól fel. Arról a szerződésről beszél, melyet apák és fiúk kötöttek a tölténelem színe előtt. Az apák vállalták az arany gyűjtését, a fiúk vállalták, hogy adják a vért és a verejtéket a megújodáshoz. De hol van az arany a két generáció áldozata között? A Keren Hajjeszód a nemzet aranya, a chalucit a nemzet verejéke. A Keren Hajjeszód az aranyhíd a galuti szenvedések és az erci megváltás, valamint az apák és a fiúk között is. Az aranyhídtól az apák rakják össze, de a fiúk chalucit munkája tartja azt vállain. E pillérek nélkül összeomlana a híd, a híd nélkül járnata lakók volnának a pillérek. A pillérek erősek, mert a chalucit vér és verejték erős cölöpöket vert a jövőnd talajába, a híd azonban még mindig keskeny és szűk. A zsidó nép feladata szélessé és nagygyá tenni azt.

Juszt József a Mizrachi ifjusága nevében tart lendületes héber beszédet. Ne csak az utcákra, hanem az imaházakra is vigyázzatok — mondotta —, mert csak ez az összefüggés biztosítja az igaz és szép jövőt.

Waldner Chaim a Hanor Hacioni, míg Heller Miklós a Makkabi szervezet nevében üdvözli a jubilaris konferenciát.

Halottak emlékeztel

Ezután Löbl Henrik az üdvözlő leveleket olvassa fel, majd Giszkalay János emelkedik

szólásra és megáldó erejű, költői szépségű beszédben parentálja el az utóbbi évek nagy nemzeti halottait. Kegyeletes szavakban adózik Bialik, Rav Kuk, Semarjahu Lewin, Leo Mo zkin, Rotschild báró, lord Reading, Johann Kremenetzki, Oskar Wassermann, Viktor Jacobson és az erdélyi cionizmus halottai emlékének, majd megrendítő szavakban emlékezik meg a németországi pokolban esett isme etlen zsidó halot akról. Rámutat, a németországi zsidóság meg tragédiájára és okulásra hívja fel az erdélyi zsidóságot.

M. Geiger beszéde

Moritz Geiger, a Keren Hajjeszód jeruzsálemi direktóriumának delegátusa a következő szónok. Két filmről beszél. Az egyik Abdul Hamid szulánról szól, a zsarnok uralkodó, ak szörnyű elnyomtatás igájában tartotta népét, de akit meg tudott hatni Herzl szava. Abdul Hamid meg tud a értani Herzlit, amit sok zsidórol ma sem mondhatunk el. A másik film: „Az ígéret földé”, mely a Keren Hajjeszód építómunkáját mutatja be azon a földön, amelyet Abdul Hamid zsarnoki uralma aól várt ott, ki a Balfour-deklaráció és amelyet v rágzóvá tett a Keren Hajjeszód. Rámutat arra a szerződésre, amelyet cionisták és nemcionisták kötötek a Jewish Agencyben és hangsúlyozza, hogy csak a kötelességek egyenlő mértékben való vállalása és teljesítése adhat tartalmat ennek a szerződésnek.

A jubilaris konferencia a Hatikvah hangjaival ért véget emelkedett, lekes hangulattal.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:
Ma, szerdán világsszenzáció: ALPAR GITTA legújabb világfilmje: Madame Dubarry.

APRÓ HIRDETÉSEK

Holgyek! Uram! Aki jól akar megismerkedni vagy igényemet megelégedően akar nőstény, az vegye meg bármelyik dohányüzletében az Economist közgazdasági és házassági közlönyt s célját hamar elérli. **Kiadóhelye: Cluj, Str. Basarabia 1.**

Szabósegédet, precíz nagymunkást, felvektor. Szombartartók előnyben. **Marmors elnökreiter Medias.**

Többmillió kézpénzhozománnyal férjhezmenne csinos, fiatal izr. urinó. **Összeköttetést létrehoz Bizonny Ferenc házasságkövető irodája Tim soara, Reg. Maria 7.**

24 éves, barna, közép emetűl, szépnék mondott leányomat, aki önhibáján kivűt vált, férjhez adnám komoly, minden információt kibíró, 30 év körüli, egzisztenciával rendelkező zsidó vallásu emberhez. Csakis teljes cmű levelekre váaszolok. „150.000 lej” jelígere a kiadóba.

Vigkedélyű, magas, barna zsidóéány rövid cluj tartózkodása idejére keresi intelligens, 30 év körüli fiu társaságát. Megkereséseket teljes címmel „Barátság” jelígere a kiadóba.

Különbejáratu butorozott szoba egy vagy két ur'embernek teljes ellátással kiadó Ernster-nél, Decebel 20.

Könyveknek részle're való eladására ügyes és megbízható ügynökök és ügynökök felvétetnek. Ajánlatok Libria Vidor Oradea, küldendők.

Bébevennék egy pizmót vagy egy rövid zongorát. Cim a kiadóban.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:
Két film: I. Conan Doyle regénye filmen: Rejtelmes ajtó. Erika Fied er-rel. II. Stan és Bran a haza szolgálatában. **Helyáras: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.**

HI

— A szokásos küpelték meg Bucures curestibő jelenik: szertartással megünpét. Tizenegy óra templomban, ahol a ünnepi misé. Azután mány tagjai a Dar és a szenátusi hid rály a keresztet a v tások végeztével a tába. Az uralkodó mescu pénzügym nispárizsi tárgyalásokra gyalások befejezéséára elutazott a fra

— 30.600 háziarú ajévkor a német z jelentik: A Daily E szerint 30.000 néme vált munkanélkülivé pett ugyanis életbe szerint olyan zsidó férfi tagja is van, talébb árja cse é 30.000 ilyen háztart. háztartási elka ma Egyelőre barakokban met kormány, am az e veszte t állás rezni. Méltányos ese tási alkamazott n 45-ik évéhez, a ható sen megengedni, ho llyen esetekben elő személi meg a cs nimes-e túfágos: n szobához, ami erk lyes volna. Január suk ó a zsidó közt maradtak munka né mi tanár.

Az Országos Tago

Str. Saguna 7. sz. szerdán, január 8-án rich Ernő

— A Haggibbor I sárnap, f. hó 12-én Makkabi tejtáj: a V bor Kfar Makkabi t rendkívül látogatot melyben az általuk szesültek, a karácso ttabb előnnal kezd r rendezését. Ezutta lesz megtartva a legk Makkabi tea, melye egész ifjusága ott le

— Intenzív cionis zsidóság cionista jelté adta, amikor ho ka után, néhány c ros zsidóságának c ionista nevelő mu ottthon megnyitása történt, amelyen jelen és dr. Bleicher, abaf fiak, akik lelkes és mindvégig lekötötté terem közönségét. Az aiudi cionista életne nek.

— Sorozatos beför mai nap folyamán a ientés érkezett, amé löbböző betörésekről nak be. Tegnap dél tájban ismeretlen t tolok Drágeran Vasil alatti lakására és 10 müt loptak el. — T óra között ugyancsa Duló Lajos, Rádules lakásába, élelm sze: tak el mintegy 3000 azt gyanítja, hogy a egyazon rendszerel sek valószínűleg azo terné, Piata Mihál áhóstól 14.000 lej é Brann Lajos, Avram lakos megjelent ma mondotta, hogy edes elindult lakásukról a tartozásukat kiegyen lejt vitt magával. M adóvatalba, jteden kabátja zsebéből, ahó őrség erélyes nyom zalos betörések tette

HIREK

— A szokásos külsőségek közepette ünnepték meg Bucurestiben a vízkeresztet. Bucurestiből jelenik: Ma délelőtt a szokásos szertartással megünnepezték a vízkeresztet. Tizenegy órakor érkezett a király a templomba, ahol a patriarcha célelőzte az ünnepi misét. Azután az uralkodó és a kormány tagjai a Dambovița partjára mentek és a szentatísi hid jobboldalán bedobta a király a keresztet a vízbe. A szokásos szertartások végeztével a király visszatért a palotába. Az uralkodó ma fogadta Victor Antonescu pénzügyminisztert, aki jelentést tett a párizsi tárgyalásokról. Antonescu ma a tárgyalások befejezésére és a szerződés aláírására elutazott a francia fővárosba.

— 30.000 háztartási alkalmazott távozott újévkor a német zsidó házakból. Londonból jelentik: A Daily Express berlini tudósítója szerint 30.000 német háztartási alkalmazott távozott munkanélkülivé újév napján. Ekkor lépett ugyanis életbe az új zsidótörvény, mely szerint olyan zsidó háztartásban, melynek férfi tagja 15 van, nem szabad 45 évnél fiatalabb árja cseédet tartani. Körülbelül 30.000 ilyen háztartásból távoztak el az árja háztartási alkalmazottak január elsején. Egyelőre barakokba helyezte el őket a német kormány, amely majd igyekszik nekik az elvesztett állás helyett más munkát szerezni. Múltányos esetekben, amikor a háztartási alkalmazott már egészen közel jár a 45-ik évéhez, a hatóságok hajlandók kivételesen megengedni, hogy megtarthassa állását. Ilyen esetekben előzőleg hatósági bizottság személi meg a családtagok fekvését, hogy minose túlságosan közel a család tagjainak szobáikhoz, ami erkölcsi szempontból veszélyes volna. Január elsején váltak meg állásukról a zsidó köztisztviselők is. Több ezren maradtak munka nélkül, közülük 50 egyetemi tanár.

Az Országos Zsidó Párt Cluj-i Tagozatának

Str. Saguna 7. sz. alatti jogvédő irodájában szerdán, január 8-án 8-11-ig dr. Fendrich Ernő tart inspekción.

— A Haggibbor Kfar Makkabi teája. Vasárnap, f. hó 12-én tartja a Haggibbor Kfar Makkabi teáját a Vivó Klubban. A Haggibbor Kfar Makkabi teák rendezése annak a rendkívüli látogatottságnak következtében, melyben az általuk rendezett teák eddig részvételtek, a karácsonyi szünet után fokozottabb előnnyel kezdte meg a rendszeres teáinak rendezését. Ezúttal vasárnap, f. hó 12-én lesz megtartva a legközelebbi Haggibbor Kfar Makkabi tea, melyen minden bizonnyal Cluj egész ifjúsága ott lesz.

— Intenzív cionista munka Aiudon. Aiud zsidósága cionista fejlődésének szép tanujelét adta, amikor hosszas és fáradságos munka után, néhány cionista vezető férfi a város zsidóságának otthon nyitott, ahol igaz cionista nevelő munkát hajtott végre. Az otthon megnyitása imponáns keretek között történt, amelyen jelen voltak dr. Halász László és dr. Bleicher, albauljai vezető cionista férfiak, akik lelkes és tartalmas beszédükkel mindvégig lekötötték a zsufolású megjelent terem közönségét. Az új lendülettel megindult aiudi cionista életnek nagy reményeket fűznek.

— Sorozatos betörések, lopások Clujon. A mai nap folyamán a rendőrségre több feljelentés érkezett, amelyben a feljelentők különböző betörésekről és lopásokról számoltak be. Tegnap délelőtt úgy féltizenegy óra tájban ismeretlen tettesek átkulcsolt behatoltak Drágan Vasile, Oltenita uca 7 szám alatti lakására és 10.000 lej értékű ruhanevet loptak el. — Tegnap délután öt és hét óra között ugyancsak átkulcsolt behatoltak be Duló Lajos, Rădulescu uca 10 szám alatti lakásába, elelm szőkeket és ruhaneműket loptak el mintegy 3000 lej értékben. A rendőrség azt gyanítja, hogy miután mindkét betörést ugyanazon rendszerrel hajtották végre, a tettesek valószínűleg azonosak. — Öv. Nagy Péterné, Piața Mihai Viteazul 17 szám alatti lakostól 14.000 lej értékű ékszer loptak el. Brann Lajos, Avram Iancu uca 7 szám alatti lakos megjelent ma a rendőrségen, ahol elmondotta, hogy édesanyja szombaton délelőtt elfordult lakásukról az adóhivatalba, hogy adótartozásukat kiegyenlítsse. Az asszony ötézer lejt vitt magával. Megérkezve azonban az adóhivatalba, minden konstatálta, hogy a pénz-kabátja zsebéből, ahol tartotta, eltűnt. A rendőrség e-élyes nyomozást indított be a sorozatos betörések tettesének kézrekerítésére.

— DRÁGA DOLG A SZÖKŐEV. Az idén tudvalevőleg szökőév van. A londoni News Chronicle ebből az alkalomból kiszámította, hogy milyen jövedelem, illetve veszteséget jelent a szökőév Anglia számára. Miután az év egy nappal hosszabb lesz a rendesnél, az idén Anglia lakossága 11 millió kiló kenyérral, 1 és fél millió kiló vajjal és 15 millió pint tejjel többet fog fogyasztani, mint máskor. A költségkülönbséget ennél a három cikknél 550.000 font lesz. Ezt a külön költséget egy nap alatt kell megkeresnie Anglia lakosságának. Aki napibért vagy darabbért kapnak, valóban többet is fognak keresni a szokottnál, azok azonban, akik évi, havi, vagy heti fizetést kapnak, természetesen nem jutnak külön díjazáshoz február 29-én és ezért ezen a napon ingyen dolgoznak. Azok a cégek, melyeknek napibéres vagy darabbéres alkalmazottai vannak, sok ezer fontot fognak kifizetni február 29-én. Jól járnak a különböző közlekedési bérlet tulajdonosok, mert ezek egy napig ingyen fognak utazni. A lakók, akik bérüket 365 napi lakásért fizetik, most egy napig ingyen fognak lakni. A tőkésnek viszont, akik 365 napra adják ki egy bizonyos kamat ellenében a pénzüket, „ráfizetnek”, mert 366 napért is csak annyi kamatot kapnak, mint 365-ért. A legjobban jár az állam, mert egy nappal nagyobb kereskedelmi és egyéb forgalom után kapja az adót. Angliában körülbelül 230 ezer embernek lesz február 29-én a születésnapja. Ezek az idén jól járnak, ami azonban csak kevésbé kárpótolja őket 3 évi elmaradt születésnapért. A legrosszabbul járnak a statisztikusok, akik eddig mindent 365 napra számítottak ki és most rengeteg külön munkájuk lesz, ha ennek az évnek az adatait össze akarják hasonlítani a tavalyival. A rádásnap nem is lesz elég, hogy ezt a különmunkát elvégezzék.

— A VILÁG LEGNAGYOBB ATOM-ÁGYUJA. Newyorkból jelentik: A newyorki Columbia-egyetemen felállították a világ legnagyobb „atom-ágyuját”, amely arany, ezüst, ólom és hasonló elemek atomjait foglalja „bombázza”. A készülék legfontosabb része az 53 tonna súlyú elektromágnes, amely 15 ezer Gauss terjedelmű elektromágneses mezőt fejleszt, vagyis 75 ezerszer nagyobb a Föld elektromágneses mezejénél. Ebbe a mezőbe a Lawrence-féle „gyorsítókamra” protonokat és deuteronokat lövell húszmillió volt-nak megfelelő erővel. Remélik, hogy ez az irtózatosságot ható hatásának egyetlen elem atomja sem állhat ellen és hogy az ily módon felbontott atomok olyan rádióaktív erőket fognak felszabadítani, amelyek a rádiumnál erősebbek és kevésbé költségesek és fontos szerepet fognak játszani a rákgógyítás körül.

— Mindazon mérgezési esetek lektüzdésénél, melyeket romlott élelelekok okoznak — tehát főleg húsmegezés vagy gombamegezés előfordulásakor — a gyorsan ha-ó természetes „Ferenc József” keserűviz azonnali használata rendkívül fontos segédeszköz.

— Rablóátadás Mexikóban. Mexikóból jelentik: Guanyauito és Dolores Hidalgo között több rabló felirtóztatta ott két autóbusszt és a rajta utazók közül egy katonát, valamint egy civilt megölték. Két asszony megsebesült. A rablók két szocialista propagandaköztrá indult képviselőt kerestek. Amikor aköztrá nem találták meg, megengedték az utasoknak, hogy eltávozzanak.

— Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Főiskolái Csoportja közli, hogy a „Bné Jászraél d'Árk” otthon folyó hó 15-én megnyitja. Az otthonban lakni kívánó cionista egyetemi hallgatókat felhívjuk, hogy bevényüket 12-ig a titkársághoz nyújtsák be. (Str. Saguna 7.)

— Orvosi hír. Dr. Hamburg József, szemorvos, Cluj, Calea Regele Ferdinand 34, újból megkezdte rendelését.

— A Zsidóház-bál. Már-már szinte tradícionális találkozó helye az erdélyi zsidó társaságnak. Egy sok szeretettel és odaadó lelkesedéssel megrendezett bál olyan, mint egy kép a régi szép múltból. Ma, amikor annyira szükségünk van az együttérzésre, méltán hisszük, hogy eljönnek mindazok, akiknek megvan erre a lehetőségük, mert hiszen tudják, hogy ez többet jelent egy jóskertült bál emléknél, mert a cluj Zsidóház jövőjét erősíti, bizosítja áldásos működésének terjeszkedését, amire ezekben a súlyos időkben fokozottan szükség van. A bál 11-én este kezdődik és az egész rendezőség mindent elkövet, hogy minden várakozásnak megfeleljen.

A' BEDÖRZSÖLÉS
nem csak helyi hatása!

Sokan azt hiszik, hogy a DIANA sósorszeszrel való bedörzsölés csakis helyi hatása, hogy ennek a kiváló szernek az alkotórészei csakis ott fejti ki áldásos befolyását, ahol alkalmazták. Nagy tévedés! A DIANA sósorszesz alkotórészeit felszívja a bőr és azon keresztül az egész vérkeringés. A hatás általános, kiterjed az egész testre és az egész szervezetre. A vérkeringés megerősítésével, élénkebb lesz és vele az egész szervezet felüdül.

DIANA SÓSORSZESZ

*) DIANA sósorszeszrel való bedörzsölés az egész szervezetet felüdíti!

— Gedő Lipót Clujon. A kritika teljes tárgyilagossággal állapította meg, hogy a modern képzőművészet egyik igazi pómense Gedő Lipó, aki együtt indult el Major Henrikkel, Veresszel és Densó Alajosszal. A coruzai virtuózai valamennyien nagy karriert futottak meg. Beutazták az egész világot és mindenütt áttűző sikereket arattak. Gedő Lipót éveke töltött európai metropolokban és artszikus munkái gyorsan találtak vevőre. Nemcsak magánosok vásárolták a művész parádés portréit és kompozícióit, hanem az újságvállalatok is szívesen fizették a rajzokat és illusztrációkat. Gedő külföldi utja során lerajzolta a tragikus sorsu Bar'hou külgymnázist, Kovább T. Tulescut, Lavalt, Andre Gid-et, Bernard Shaw-t, Molnár Ferencet és ezenkívül még igen sok világhírességet. Az ismerő piktor most erdélyi tanulmányon van. Baia-Maren fog néhány hetet tölteni. — Festőtársaim annyit beszéltek nekem Erdély fővárosáról — mondotta Gedő —, hogy kíváncsivá tettek a városra, amelyben nem csak látam. Valóban piroszok hegy. Egy messzi kultúra szépsége látszik itt mindenben. A városnak sok része Tabán juttatja eszembe. A festőművész mos' a város néhány reprezentánsáról készített portrét.

— Eljegyzés. Jakab Helén, Ulmeni, Salaj és Abraham Béla, B'seul de jos, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— Eljegyzés. Schwartz Ibolyka, Toplița és Schobel Vilmos, Bodoc, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— Folyó víz és folyó sör. Kopenhágából jelentik: A dán fővárosban új szálloda épült, amely a legelőkeltebb kényelem elvét tartja szem előtt. A szobákban nemcsak hideg és meleg folyó víz van, hanem szervezetre is; egy csap megcsavarására jégbehitött friss sör folyik minden szobában.

— A turdai zsidó klub megnyitó ünnepélye. A turdai zsidó kultúregylet január 5-én, vasárnap délelőtt avatta fel új klubhelységét imponáns keretek között. Az avatáson résztvevők egy a román, mint a magyar testvéregyesületek reprezentánsai. A város kultúr-társadalmi spontán együttműködéséről tett bizonyosságot a klub megnyitója alkalmával. A megnyitó beszédet Lengyel Samu mértőn, a klub elnöke tartotta meg, aki lendületes szavakban mutatott rá a klub emlékedett céljaira és a felelősséget szerető ápolására, valamint a zsidó kultúrfeladatok beteljesítésére. A megnyitó beszéd után a román kassznó részéről dr. Lupescu főorvos, a magyar kassznó részéről dr. Vertán Endre, v. képviselő, a kereskedők kasznójának részéről Tutsek Ferenc elnök, a magyar iparosegylet részéről Farkas Miklós és végül a magyar dalkör részéről Farkas István alpolgármester mondtak megleghangú üdvözlő beszédeket. A nagyvárhatott zsidó kultúregylet klubhelységének megteremtésében Lengyel mérnök fáradságtalan agilitása mellett, a klub vezetőségét illeti meg a legteljesebb elismerés. (F. J.)

— Halálozás. Singer Emil, a dési vallásos zsidóság és kereskedő társadalom kimagasló egyénisége, a hitközség elnöke szombat reggel, hatvanhat éves korában váratlanul elhunyt. Vasárnap délután temették az egész város és környék osztatlan részvétele mellett. Paneth Jakab, főrabbi beszéde után Schwarz Pin-kász, mánasturi főrabbi tartott magas szárnyalású gyászbeszédet; méltatlanul az elhunyt érdemeit, kiemelve mély vallásosságát, nagy talmudtudását és puritán egyéniségét. Sándor Bernáth, alrabbi a hitközségi alkalmazottak, Berger Sándor a chevra kadisa, Klefa Nándor a hitközség, Zeit Snáj az ortodox központi iroda nevében búcsuztatták a dési zsidóság nagy halotját. Öt gyermeke, unokái és k terjedt rokonság gyászolják.

— Eljegyzés. Málek Malcska, Sighet és Kandel Cham, Toplița, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— SZOVJETHOLLYWOOD. Moszkvai jelentés szerint Oroszországban még ebben az évben megkezdik egy nagy filmváros, a „Szovjethollywood” építését. Az új orosz filmetelep Dél-Oroszországban építik föl, olyan helyen, ahol évente 200 napfényes nap van és ahol a vidék szépsége és a gazdag vegetáció megfelelő keretet nyújt majd a filmváros számára. Ugy tervezik, hogy a Szovjethollywood fölépítése után a filmetelep gyárai évente 200 filmet hoznak forgalomba, később pedig teljesítőképességük évi 650 művészértékű filmre emelkedne. A filmváros kiterjedése 105.000 négyzetméter lesz.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

B. N., Oradea. A kérdezett ügyben részletes fevilágosítással, sajnálatunkra nem szolgálhatunk, minthogy ezideig a terv gyakorlati megvalósításáról nincs tudomásunk. Esetleges közelebbi tudnivalókról forduljon a következő címhez: Hubermann Broniszláv, Tel-Aviv, Teatlon Habma.

Többeknek. A JAAROT HAKARMEL 6009 dunamnyi terület közel 500 méter magasságban a tenger színe felett, tehát a Karmel legmagasabb és legerősebb része, melyet Joseph Lövy & Co, valamint Philipp Mayer & Co ha fái cégek vetek meg egy gazdag földes urtól. A területet 6 dunamos parcellákra osztották és ezen kertváros építését határozták el. A parcellák nagyobbik részét német és amerikai zsidók vették meg, dunamonként 25 fontért. Erre sülünk szerint az emített ha fái cégek romániai megbízottja Max König Bucuresi, B. du Domitei 49, ahonnan az érdeklődők részletesebb információkat kaphatnak.

esség és így legjobban

CIPŐ PASSING

erejű, költői szépségű el az utóbbi évek négy egyetemes szavakban adó. Semarjahu Lewin, Leo Oskar, lord Reading, Joseph Wassermann, Viktor Erdélyi cionizmus halottai egrendítő szavakban emtorozási pokolban elesett ot akról. Rámuta, a négy nagy tragédiájára és z erdélyi zsidóságot.

M. Geiger beszéde Keren Hajjeszód Jeruzsálem delegátusa a követelő. Ol beszéde. Az egyik Aból szól, a szarnok urak elnyomatás igájában akit meg tudott hatni Hamid meg tud a értmi dóról ma sem mondha. „Az ígért föld”, mely titómunkáját mutatja be yet Abdül Hamid zsarot, ki a Balfour-deklarációvá tett a Keren Haj. a szerződésre, amelynek sták kötöték a Jewish nyulozza, hogy csak a mértékben való válthat tartalmat ennek a ncia a Hatikvah hangkedét, lekes hangulat.

ZGÓ MÜSORA: Szociáció: ALPAR GITTA neje: Madame Dubarry.

RŐTÉSEK

...jól a... felj... elően akar... az... dohányt... és... házassági... eleri. Kiadó:...

...nagy munkát, fel... előnyben. Marmors...

...hozománnyal férjhez... urinó. Öszekötést... házasságkötvető... Maria 7.

...szép ermetül, szépnék... önhibáján kívül... amely, minden informá... , egzisztenciával ren... berhez. Csakis teljes... ok. „150.000 lej” jel...

...verna zsidó éány rövid... ére keresi intelligens... gágá”. Megkeresésekb... ” jel gére a kiadóba.

...zott szoba egy vagy... átással kiadó Ernster...

...való eladására ügyes... k és ügyöknök fel... brária Vidor Oradea.

...nót vagy egy rövid... an.

UJ KELET Legújabb hírek

Edent választotta meg elnökül a londoni ten- gerészeti konferencia

London, január 7. (Rador). Tegnap délután a tengerészeti konferencia Edent megválasztotta elnökének. Ma Eden külügyminiszert fogadta főbb állam nagyköveteit. A látogatásoknak udvariassági jellegű volt, azzal a céllal, hogy az új külügyminiszter felvegye a személyes összeköttetést az elkövetkező diplomatikával.

Válasz őihoz intézett újévi kiáltványában Eden rámutat arra, hogy 1936 perspektívái igen jót lennének, ha a külügyi helyzet is lépést tartana a belpolitikai helyzet fejlődésével. Nincsenek ok a remény elvesztésére, mert minden erőfeszítés megtörténik a jobb idők érdekében.

London, január 7. (Rador). Baldwin és felesége visszatértek a fővárosba Worcesterben töltött 15 napos pihenésük után.

Goga személyesen fogja irányítani a turnuseverini választási kampányt

Bucuresti, január 7. A Cuceritul szerint Octavian Goga január 9-én tér vissza a fővárosba, ahol január 16-ig marad, majd vezérkara kíséretében Turnu-Severinbe utazik február 2-ig, a választások után. Január 10-én este Goga megbeszélést tart Stan Ghilescuval és Gheorghe Cuzával.

Chahar kínai tartomány elfoglalt hat kerületének összes középületeire japán és mandzsu lobogókat tűztek ki

Peking, január 7. A Havas kalgani jelentése szerint a japán és mandzsu zászlókat kitűzték Chahar tartomány nemrég elfoglalt hat kerületének összes középületeire. A Mandzsu Bank bankjegyeket hozott forgalomba. Az új közigazgatást mandzsu tisztviselők látják el, akiknek japán tanácsosok segítik. A tartomány hatóságai tovább munkálkodnak a Su-Juan-i határok megerősítésén, mert a mandzsu csapatok további előnyomulásától félnek. Néhány japánbarát mongol vezető azt a kérést terjesztette elő, hogy 16 suan-juani kerületet adjanak át nekik.

Öngyilkosságot követett el egy harminc éves somes megyei földbirtokos, mert 100.000 lejt vesztett el szerencsejátékán

Cluj, január 7. Megrendítő öngyilkossági kísérlet történt ma délután Clujon. Vasárnap este K. J. somes megyei gazdag fiatal földbirtokos érkezett Clujra s mintegy 100 ezer lejt hozott magával. Ebből az összegből bizonyos kötelezéseknek akart itt eleget tenni. A földbirtokos a Central Hotelben szállt meg és miután hétfőn ünnep volt és nem tudott semmit csinálni, az egyik klubba ment el, ahol szórakozásból szerencsejátékokkal próbálkozott. Később azonban egyre jobban belemeredett a játékba, amíg váltakozó szerencséivel folytatta. A hajnali órákban azonban a földbirtokos mindjebb elhagyta szerencséje és reggelre aztán elvesztette mind a száz ezer lejt.

A harmincéves fiatalember ezután elkészítve ment vissza szülői szobájába, előzőleg azonban több papikába ment be, ahol chinin tablettákat vásárolt.

A szülői portásánál meghagyta, hogy déli tizenkét óra előtt ne zavarják. Délelőtt, amikor a szülői szobájába bement a szobájába, megtalálták borzalmas kínok között fetorgó ágyán. Azonnal értesítették a mentőket és a kiszállt mentőorvos rögtön gyomormosást a kalmazott fiatalemberen. Később mikor sikerült megágoz téríteni, elmondta, hogy 52 darab félgramos chinin pasztillát szedett be. Azt hitte, hogy ettől délre már régen halott lesz.

Gyomormosás után a földbirtokost nagyon súlyos állapotban szállították az egyik cluji szanatóriumba.

Elhalasztották Bruno Hauptmann kivégzését január 14-ről

A kegyelmi bíróság kitűzte Hauptmann kérésének tárgyalását

NEWYORK, január 7. (Rador.) Trentonból (New-Jersey állam) jelentik, hogy Bruno Hauptmann, Linberg gyermekének elrablója kivégzését elhalasztották január 14-ről, mert a kegyelmi bíróság kitűzte Hauptmann kérésének tárgyalását.

A pénzügyminiszter éjjel-nappal dolgozik a költségvetés kiegyensúlyozásán

Másfél óráig tartó audiencián volt a pénzügyminiszter a királynál

Bucuresti, január 7. Victor Anonescut az uralkodó meghívta dezsóné, ami után a pénzügyminiszter 1 1/2 óráig tartó audiencián volt. A pénzügyminiszter egyébként naponta az állam költségvetés elkészítésén dolgozik, amely hír szerint nem fogja meghátrálni a 20 milliárd lejt. Ezen összeg körül kiegyensúlyozott büdzsét lehet létrehozni, amely biztosíthatja a fizetések, nyugdíjak és a felületlenül szükséges állami szállítások rendszeres fizetését. Azoknak a nehézségeknek ellenére, amelyek a büdzsét elkészítését hátráltatják és pedig a közdösségek összegének hiányos

ismerete, az egyes minisztériumok szükségleteinek növekedése és végül a politikai nehézségek dacára Antonescu munkatársaival együtt éjjel-nappal azon munkálkodik, hogy reális és kiegyensúlyozott költségvetést adjon az országnak, olyant, amilyen a háború óta még nem volt.

Victor Bădulescu államtitkár Párizsba utazott a francia hitelezőkkel kötött egyezmény végleges rendezésére. Minden valószínűség szerint a pénzügyminiszter is Párizsba utazik a jövő hét folyamán az egyezmény aláírása végett.

Január 13-án, hétfőn és a következő napokon mutatja be a

ROYAL MOZGÓ IZRAEL HANGJA

című grandiózus bibliai tárgyú filmet, amelyben a világ leghíresebb zsidó kánorai lépnek fel. A film külön szenzációja a világ legjobb zsidó kórusa, amelyet Mayer Machtenberg karnagy vezet.

Lupu a szélsőjobb oldali veszélyről beszél a nacional-caranista párt ülésén

A romániai jobboldal Németországot támogatja, amely a jövő háborúját készíti elő

Bucuresti, január 7. Nagyszámú közönség előtt a nacional caranisták falcumegyei tagozata ülést tartott dr. Lupu elnökletével. Lupu rámutatott arra, hogy a helyzet ugyanaz, mint amikor lemondtak a november 14-re tervezett gyűlés megtartásáról. Ha azonban a párt elnöksége csalódnai fog reményeiben, újabb demonstrációt fog összehívni, amely döntő jellegű lesz. Lupu ezután igen erőteljesen kritizálta a kormányt, amelyet minden rosszért felelőssé tesz és azt állítja, hogy az ország fegyverkezése nagy hiányokat szenved, különösen egy elkövetkezendő gázháború tekintetében. Ilyen helyzetben mentesíteniük kell magukat minden politikai

szenvédélytől. Ami a Dobrescu-ügyet illeti, Dem. Dobrescu kizárása végleges és megváltoztathatatlan. A külpolitikát illetően Lupu rámutatott arra a veszélyre, amit a szélsőjobb oldali irányzatok képeznek, mert a Németországhoz való közeledést célozzák. Szélsőjobb oldali röpiratok, publikációk és folyóiratok árasztják el az országot és megmérgelik a naiv fiatalok lelkeit abból a célból, hogy támogassák Németországot, azt az országot, amely a holnap háborújára készül. Szerencséje az országnak, hogy Titulescu személyében olyan képviselője van, aki tudja, hogyan kell irányítani az ország sorsát a nemzetközi politikai illetőleg.

Nyolcszázmillió frankos kölcsönt nyújt Franciaország Szovjet- Oroszországnak

Megújították a francia-orosz kereskedelmi szerződést. Herriot visszavonja lemondását a radikalszocialista part elnökségéről

Párizs, január 7. (Rador.) A Havas jelentése szerint a legközelebbi francia minisztertanács foglalkozni fog egy orosz kölcsön tervével. 800 millió francia frank kölcsönről volna szó, amely összegben az oroszok francia anyagot vásárolnának. Miután a problémának pénzügyi, kereskedelmi és diplomáciai oldalai is vannak, előbb a három érdekelt szakminiszter fog azzal foglalkozni és terjeszti majd jelentését a minisztertanács elé.

Egyidejű párizsi jelentés szerint Bonnet kereskedelmi miniszter és Potemkin szovjet nagykövet tegnap délután francia-orosz kereskedelmi szerződést írtak alá, kisebb

változtatásokkal megújítva az 1934 január 11-én kötött egyezményt. Megtárgyalták annak lehetőségét is, hogy Franciaország 800 millió frankot nyújtson Oroszországnak. A szükséges informatív anyagot az egyes minisztériumok beszerzik, jelentést tesznek a kormánynak, amely minisztertanács fog dönteni a kölcsön ügyéről.

Párizs, január 7. (Rador.) Amchimbeud, a radikalszocialista párt alelnöke egy előadás keretében kijelentette, hogy a Németországhoz való közeledés politikáját kell követni, de nem szabad elfelejteni, hogy Németország megszegte a népszövetségi alapokmányt, 800 ezer embert

fegyverzett fel és nem szabad elfelejteni a sádovai vereséget sem. A népszövetségi paktum egyedüli garanciája a francia biztonságnak.

Az Echo de Paris azt hiszi, hogy Herriot kész megmástitani lemondását a radikalszocialista párt elnöki tisztéről, nehogy ezáltal módot nyújtson Daladier elnökkel való megválasztására. Ebben az esetben azonban Herriotnak le kellene mondania a kormányban viselt tisztéről.

Cáfolják Denain francia hadügyminiszter berlini látogatását

Párizs, január 7. Megcáfolják, hogy Denain aviatikai miniszter Berlinben lett volna, ahol német és lengyel polikéi, valamint katonai személyiségekkel tárgyalt volna.

Veszedelemes betörő- bandát tettek ártalmatlanná Bucurestiben

Bucuresti, január 7. A bucaresti rendőrség ma éjjel veszedelemes betörőbandát tett ártalmatlanná, amelynek tagjai néhány nap óta több fővárosi negyed lakosságát tartották remületben. A banda főnöke beismeri, hogy ő volt az, aki nemrég hemuval megvakította a rendőrszemet a Str. Veniamin Costache utcában, hogy szabadon kirabolhasson egy lakást. Kiderült, hogy a banda leszurit egy másik őrt is.

Termékenyek ígérek a törvényhozási ülészek

Bucuresti, január 7. A január 20-án kezdődő törvényhozási ülészek igen termékenyek ígérek. A szenátusba először a szőlőtermelés védelmére vonatkozó javaslatot, majd a mezőgazdasági reformtörvényt és a szakoktatási javaslatot terjesztik be. A kamarában elsőnek a közigazgatási törvényjavaslat vitája kerül sorra, majd következnek: a kereskedelmi oktatás törvénye és az általános költségvetéssel kapcsolatos törvények.

Maniu a nacional caranista párt értekezletén

Bucuresti, január 7. Szombaton vagy vasárnap ül össze a fővárosban a nacional caranista párt elnöki tanácsa. Hír szerint nagyfontosságú kérdések kerülnek majd megvitatásra. Az ülés előtt a fővárosba jön Maniu is, aki megbeszélést tart Mihalacheval. Egyébként a nacional caranista párt elnöke jelenleg Sinaiban tartózkodik, mint Madgearu vendége.

Január 24-én szokás szerint a királyi palotában fogadást rendeznek a Ferdinand-rend lovagjai tiszteletére. Még nem tudni, vajon Maniu Gyula megjelen-e a fogadáson, de barátai és rokonai közül számosan, akik szintén tagjai a rendnek, bejelentették részvételüket.

— KIPLING HETVEN ÉVES. Londonból jelentik: Rudyard Kipling teljes csendben sussexi otthonában ülte meg 70. születésnapját, amely egybeesik költői aranyjubiläumével, minthogy 50 évvel ezelőtt jelent meg első műve, a „Departmental Ditties“. Az angol sajtó ebből az alkalomból megállapította, hogy Kipling legnépszerűbb művének, a „Dsungel-könyv“-nek angol kiadásából 407.000 példány fogyott el, ezt követi a „Kim“ 287.000, a „Második Dsungel-könyv“ 207.000 és a „Stalky et Co.“ 202.000 példánnyal. Kipling születésnapját nagy lelkesedéssel ünnepelték meg az Egyesült Államokban is.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomdász Cluj Strada Baron I. Pan 18

CENZURAT

16. Telefon: 8-
Havonta 110, n-
sre 600, egészé-
földre: Havonta
félre 12, egészé-
dészek díjszabás
KELET az erdélyi
dóság egyetlen p-
Clujreink utánnyoz-
rás megjelölésével

Mus

Londoni pol
rendkívüli él
vez

Musso

BUCURESTI
zonyulása eset
szemponijából
magát az a fe
visszavonulása
rendkívüli élés
vezetését és S
Mussolini külö
ben az esetben
balkán tartan
A Lupta f
tással közöljük

London, január 8.
hírek szerint a dél
től délre tovább f
összpontosítás. A h
menyek nem történt
ki fronton mindenütt
szén és kezdődnek a
Az abesszin hader
fronton fenntartják
csapatokkal, de tegn
miatt nem bocsá ko
A déli fronton szünet
kodik.

A Stefani jelentés
ben bizonyítást ny
a Vörös Kereszt je
lokra használják fel.
hogy a hartrai franc
Nasibu rast, hogy tá
rós Kereszt zászlaját
tartása attól a sz
hogy O asországon ü
ja O asországnak szá
„szent“ jogot megvé

Rohamos
erőt a li

London, január 8.
sán növelik a zólasz
nökség szerint tegna
összekötés Lybia
a határon levő csapa
más mozdulatait.

Káiro, január 8. (E
Alexandriából, hogy
átmenni az Egyipton
drótsóvny egyik o
ólasz katonák előlük
fegyverrel ellátott ol
A ha árt állandóan ol
lenörzik. Benghaz rap
érkeznek o'asz rep
szállítmányok. A M
szülői csapatokat fe

Fokozott
olasz csapa

Róma, január 8. A
harcér felé egy idő
tékben folyik, min
Mint hogy a harcérten
történnek, egyelőre
hogy mi a célja az u
kenységnek. Meglehe
hadvezetőség nemcsak
ben folytatott stratég
lalkozik, hanem szá
is megerősített olas
együtt szükségessé vá
déli hadszíntéren pa
barnok, hírszerít sz
bernyi erősítést kért
70 ezer emberhez. N
lőszínűnek, hogy Graz
gát már most teljesít